

Key words: transport professional language, transport terminology, ways of translation.

УДК: 811.111'42:504

Алла РАДУ

КОНЦЕПТ *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* У КОНЦЕПТОСИСТЕМІ ЕКОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

У статті представлено результати дослідження структурно-семантичних ознак концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT*. Запропоновано аналіз змісту цього концепту. Первинна номінація концепту відбувається на рівні термінологічного словосполучення. Приядерна зона складається із похідних концептів 1 рівня, що концептуалізують основні когнітивні ознаки базового концепту: *SUSTAIN (SUSTAINABLE)*, *DEVELOP (DEVELOPMENT)*, *COMMUNITY*, *ECONOMY*, *COMMUNITY CAPITAL*, *CARRYING CAPACITY*, *EQUITY* і мають великий концептотвірний потенціал. Окремі концепти приядерної зони відзначається мультимодульністю інформаційного змісту: модулі похідних концептів органічно доповнюють первинні когнітивні ознаки та сприяють подальшому розвитку провідних понять концептосистеми, утворюючи когнітивні ланцюги від вузлого до ширшого поняття. Похідні форми концепту *SUSTAINABILITY (SUSTAINABLE, SUSTAINABLY, UNSUSTAINABLE, UNSUSTAINABLY)* набувають оцінного значення і формують окремий сегмент оцінної зони концепту.

Ключові слова: концепт, інформаційний зміст, інтерпретаційне поле, оцінна зона, концептосистема.

Концепт *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* увійшов у ментальний світ сучасної людини наприкінці минулого століття і перебуває у стані активного розвитку, що зумовлене поширенням ідей сталого розвитку та їхньої популяризації на глобальному, регіональному, міжнародному, національному та місцевому рівнях.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що когнітивно-семантичний аналіз мовних явищ дозволяє змодельовати зміст і структуру окремих концептів як одиниць національної концептосфери. У випадку з концептом *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* успішне лінгвокогнітивне моделювання дозволить визначити провідні структурно-семантичні ознаки одного з ключових світоглядних концептів сучасності як одиниці глобальної

міжнародної концептосфери людства. Концепт *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* відіграє провідну роль у моделюванні концептуальної структури не тільки екологічного дискурсу, але й політичного, дипломатичного, економічного та культурного дискурсу сьогодення, оскільки є основоположним поняттям концепції сталого розвитку, що торкається трансформації усіх сфер життєдіяльності сучасного суспільства.

Метою статті є дослідження змісту концепта *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* на основі лінгвокогнітивного моделювання. **Предметом** дослідження є семантика мовних одиниць номінативного поля концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT*. **Об'єктом** дослідження є мовний матеріал номінативного поля цього концепту. **Фактологічну базу** дослідження склали словник термінів сфери сталого розвитку (*Sustainable Development Glossary*) [11] і текст заключного документу Конференції ООН з проблем сталого розвитку *Agenda 21* (Ріо-де-Жанейро, 3-14 червня 1992 р.) [10].

Вивчення природи й особливостей функціонування концептів посідає значне місце в дослідженнях багатьох вчених, зокрема: А.П. Бабушкіна, С.Т. Воркачова, В.З. Дем'янкова, В.І. Карасика, З.Д. Попової, А.М. Приходька, І.А. Стерніна та ін. [1-3; 6-9]. Запропоновано різні визначення концепту. Найбільш повною і точною дефініцією концепту нам видається визначення запропоноване С.Х. Ляпіним: «Концепти – це смислові кванти людського буття-у-світі, які залежно від конкретних умов перетворюються в різні спеціалізовані формотворення, гештальти буття <...> Концепти – своєрідні культурні гени, що входять у генотип культури і, вірогідно, визначають феноменологічну поверхню культури, її фенотип <...> Це інтегративні, функціонально-системні, багатомірні (щонайменше, тримірні) ідеалізовані формоутворення, що, самоорганізуючись, спираються на понятійний (або псевдо- чи допонятійний) базис і закріплені у значенні якогось знаку: наукового терміна, слова (словосполучення) повсякденної мови чи більш складної лексико-граматико-семантичної структури або невербального предметного (квазіпредметного) образу чи предметної (квазіпредметної) дії...» (*цит. за:* [9, с. 50]). Концепт як ментальна, мовна та культурна одиниця відзначається «комплексністю побутування» (термін

А.М. Приходько), оскільки одночасно належить і свідомості, і мові, і культурі [9, с. 51].

Проведе дослідження дає підставити визначити концепт *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* як концентроване ментальне вираження еволюційного досвіду людства на шляху творення ефективного суспільства нового типу. Вербалізація концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* відбувається на широкій мовній базі міжнародних договорів, конвенцій, програм національного, міжнародного та регіонального розвитку, наукових монографій, підручників, лексикографічних видань, розгалуженої мережі електронних джерел. Останнім часом спостерігається формування культури сталого розвитку, тобто цей концепт функціонує як культурний ген сучасності, активно впливаючи на: 1) розвиток міжнародних відносин; 2) формування нових тенденцій у соціальній і гендерній політиці держав; 3) зміни в світовій економіці; 4) формування нової традиції екологічного права тощо.

Номінація/позначення, вираження та опис є основними трьома способами об'єктивації концепту за В.І. Карасиком, вчений визначає перший спосіб як виокремлення об'єкту осмислення за допомогою певного стандартного, узагальнюючого, уточнюючого або спеціального уточнюючого позначення. Другий спосіб об'єктивації концепту передбачає залучення цілісного комплексу вербальних і невербальних засобів, що ілюструють і доповнюють зміст концепту, а здійснення третього способу відбувається на рівні визначення концепту, проведення контекстуального й етимологічного аналізу тощо [6, с. 109-111].

Вивчення особливостей об'єктивації концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* в англійській мові зумовлює необхідність визначення змісту концепту. Для проведення коректного лінгвокогнітивного моделювання концепту важливо розрізнити поняття зміст та структура концепту [8]. В основу лінгвокогнітивного аналізу концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* покладено визначення структури концепту З.Д. Поповою та Й.А. Стерніним як когнітивної структури, що включає

такі базові структурні компоненти, як: чуттєвий образ, інформаційний зміст і інтерпретаційне поле [8].

Інформаційний зміст концепту, на думку З.Д. Попової та Й.А. Стерніна містить когнітивні ознаки, що визначають сутність концепту, тобто ознаки, диференціюють денотат концепту [8]. Усі інші когнітивні ознаки, що уточнюють, доповнюють основні, пояснюють, оцінюють їх тощо, формують інтерпретаційне поле концепту. За визначенням цих вчених інтерпретаційне поле концепту охоплює когнітивні ознаки, що інтерпретують його інформаційний зміст, доповнюючи або оцінюючи останній.

Для виявлення структури концепту важливо визначити когнітивні ознаки, що формують його зміст. Зміст концепту відзначається ієрархічністю організації. Узагальнюючи різні підходи до опису змісту концепту, зазначимо, що зміст концепту має польову структуру, що складається із: 1) ядра (базовий концепт); 2) приядерної зони (похідні концепти 1 рівня); 3) близької периферії (похідні концепти 2 рівня); 4) далекої периферії (похідні концепти 3 рівня); 5) крайньої периферії або суміжних концептів.

Концепт, що об'єктивований у мові, є за визначенням С.А. Жаботинської «мінімальним пакетом інформації» [4, с. 81]. Об'єктивація концепту відбувається на лексичному, фразеологічному та синтаксичному рівнях. Серед номінацій концепту особлива роль відводиться первинним номінаціям – словесним (на рівні лексеми) та надсловесним (на рівні словосполучення) – як таким, що найбільшою мірою сприяють архівації смислів. А.П. Загнітко розрізняє простий (словесний) тип номінації концепту та складний (на рівні словосполучення) [5, с. 205]. А.М. Приходько відносить номінації концепту на рівні словосполучення до синтаксичної форми об'єктивації концепту, відрізняючи їх від номінацій концепту на рівні речення. Вчений зазначає: “Існування в лінгвокультурі концептуальних пар і концептуальних трійок свідчить про те, що об'єктивація концепту – це процес, у якому одна ментальна одиниця актуалізується через іншу, бо концепт не існує сам по собі, а є інтегрованим у систему собі подібних. Не є виключенням із цієї системи й дискретно-аналітична реалізація концептів у вигляді словосполучення” [9, с. 111].

Концепт *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* є складним, багатозаровим ментальним утворенням і відзначається розгалуженим ментальним простором. Ядро концепту формує базовий концепт *SUSTAINABLE DEVELOPMENT*. Ім'ям концепту є термінологічне словосполучення. Отже, первинна номінація концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* відбувається на рівні словосполучення і є синтаксичною формою об'єктивації концепту.

Приядерна зона складається із похідних концептів 1 рівня: *SUSTAIN (SUSTAINABLE)*, *DEVELOP (DEVELOPMENT)*, *COMMUNITY*, *ECONOMY*, *COMMUNITY CAPITAL*, *CARRYING CAPACITY*, *EQUITY*, що концептуалізують основні когнітивні ознаки базового концепту. Слід зазначити, що ці концепти приядерної зони мають великий концептотвірний потенціал: у сполученні один з одним вони утворюють нові похідні концепти, що дозволяє більш повно і зрозуміло диференціювати складну понятійну базу концепції сталого розвитку.

Для прикладу, інформаційний зміст концепту *COMMUNITY* – *a group of people who live and interact within a specific geographic area* – зазнає суттєвих змін, коли цей концепт починає функціонувати в концептуальній системі сталого розвитку. Концепція сталого розвитку передбачає якісні трансформації суспільства та суспільних відносин, набуття ними нових сталих/*sustainable* характеристик. У цьому контексті концепт *COMMUNITY* у сполученні з іншим концептом приядерної зони *SUSTAINABLE* трансформується у *SUSTAINABLE COMMUNITY* і його інформаційний зміст значно розширюється: *a community that takes good care of all its capital (natural, human, social, and built capital) to continually improve the quality of life of all its inhabitants*. Зміст концепту представлено в вигляді таблиці (див.: Табл. 1).

Таблиця 1.

Зміст концепту приядерної зони *SUSTAINABLE COMMUNITY*

№	Концепт/ ступінь підпорядкування	Інформаційний зміст	Інтерпретаційне поле
---	----------------------------------	---------------------	----------------------

	<i>SUSTAINABLE COMMUNITY</i> концепт 1 рівня	a community that takes good care of all its capital (natural, human, social, and built capital) to continually improve the quality of life of all its inhabitants	education; health care; social welfare; safe community; human rights; local, national, international projects
	<i>INVESTMENTS IN HUMAN CAPITAL</i> концепт 2 рівня	children's education, preventive health care, healthy meals, getting plenty of exercise	schools/ books/ libraries; educated children; hospitals/ doctors/ vaccination; fruits/ vegetables/ milk; sport/ fitness/ stadium; healthy people
	<i>INVESTMENTS IN SOCIAL CAPITAL</i> концепт 2 рівня	workers' training, drug use prevention, crime prevention, development of peaceful relations with other communities/ nations	trained personnel; safe neighborhoods; socially protected people; friendly connections with other communities
	<i>INVESTMENTS IN NATURAL CAPITAL</i> концепт 2 рівня	preservation of prime farmlands & wetlands, pollution prevention, using resources no faster than they are renewed, managing wastes in ecologically sound ways	water resources; energy sources; land-use practices; fertile soil; recycling
			roads/ heavy

	<i>INVESTMENTS IN BUILT CAPITAL</i> концепт 2 рівня	infrastructure development; buildings & equipment maintenance; information sources development	equipment/ factory buildings/ houses/ apartment buildings; basic necessities (food, cloths); dishwashers/ cars/ telephones/ computers
--	--	--	---

Інтерпретаційне поле концепту *SUSTAINABLE COMMUNITY* широке (*education, health care, social welfare, safe community, human rights, local/ national/ international projects*). Інтерпретаційні поля похідних концептів 2 рівня (*INVESTMENTS IN HUMAN CAPITAL, INVESTMENTS IN SOCIAL CAPITAL, INVESTMENTS IN NATURAL CAPITAL, INVESTMENTS IN BUILT CAPITAL*) доповнюють його, деталізуючи когнітивні ознаки: **education** => *schools, books, libraries, educated children*; **health care** => *hospitals, doctors, vaccination, healthy people* тощо.

За нашими спостереженнями інтерпретаційні поля концептів 2 рівня перемежуються. Для прикладу, якщо інформаційний зміст концепту *INVESTMENTS IN HUMAN CAPITAL* включає систему освіти (*children's education*), то його інтерпретаційне поле відповідно передбачає наявність засобів імплементації освітніх програм (Проте, основним продуктом запровадження системи освіти є освічені люди, які цю освіту здобули).

Отже, є підстави розмежувати два типи інтерпретаційного поля. Пропонуємо поняття «*первинне інтерпретаційне поле*» і «*кінцеве інтерпретаційне поле*». Первинне інтерпретаційне поле визначаємо як таке, що містить когнітивні ознаки релевантні для першочергової реалізації поняття, в цьому випадку воно включає матеріально-технічні засоби надання освітніх послуг, а кінцеве інтерпретаційне поле розуміємо як інтерпретаційне поле, що включає остаточні когнітивні ознаки, в цьому прикладі – це людські ресурси (*educated children*). Молоде покоління, яке здобуло освіту, безумовно сприятиме покращенню соціального клімату в спільноті, допоможе розвинути її соціальний потенціал, а, відтак, цей сегмент кінцевого інтерпретаційного поля концепту

INVESTMENTS IN HUMAN CAPITAL водночас є і складовою інтерпретаційного поля концепту *INVESTMENTS IN SOCIAL CAPITAL*.

Антиподом концепту *SUSTAINABLE COMMUNITY* є концепт *UNSUSTAINABLE COMMUNITY* з протилежним інформаційним змістом – *a community that lives off the principal of the community capital instead of investing that capital and living off the interest*. Така спільнота не має майбутнього, оскільки виснажує свій капітал, нічого не вкладає у розвиток або вкладає недостатньо. За таких умов інтерпретаційне поле концепту *UNSUSTAINABLE COMMUNITY* звужується.

Концепт *SUSTAINABLE COMMUNITY* відзначається мультимодульністю свого інформаційного змісту, в чому знайшов відображення його великий еволюційний потенціал: базовою одиницею є *SUSTAINABLE COMMUNITY* на рівні невеликої місцевої спільноти (*a small rural community*), потім населення великого муніципального району (*a large metropolitan region*), окремих народів (*a nation*), і нарешті населення усієї планети (*the entire planet*). Так, досягнувши успіху в запровадженні принципів сталого розвитку в життя невеликих місцевих спільнот, поширивши цю практику на великі міста та залучивши до цього процесу окремі країни, можна досягнути успішної імплементації концепції сталого розвитку в планетарному масштабі, утворивши *GLOBAL SUSTAINABLE COMMUNITY*.

Таким чином, розгортання інформаційного змісту концепту можна представити у вигляді когнітивного ланцюга: *SUSTAINABLE COMMUNITY => SUSTAINABLE COMMUNITIES NETWORK => GLOBAL SUSTAINABLE COMMUNITY*.

Іншим прикладом концепту 1 рівня є концепт *CARRYING CAPACITY*. Розглянемо його більш докладно.

CARRYING CAPACITY як характеристика екосистеми має поняття: «*the size of the population that can be supported indefinitely upon the available resources and services of the ecosystem*». Поняття *ecosystem* включає такі семантичні складові: *supporting natural, social, human, and built capital*, отже, залучення цих складових до семантичної структури концепту *CARRYING CAPACITY* сприяє його подальшій конкретизації: «*the size of the population that can be supported indefinitely upon the available resources and services of*

*supporting natural, social, human, and built capital». У свою чергу виживання у межах окремої екосистеми залежить від наявності таких факторів, як: 1) *the amount of resources available in the ecosystem*; 2) *the size of the population*; 3) *the amount of resources each individual is consuming*. Відповідно, концепт *CARRYING CAPACITY* має такі похідні концепти уточнюючого характеру або концепти близької периферії: концепт *ECOSYSTEM RESOURCES*, концепт *POPULATION SIZE* і концепт *INDIVIDUAL SET OF CONSUMING RESOURCES*.*

Усі концепти функціонують у єдиному семантико-когнітивному комплексі, доповнюючи один одного. Так, для прикладу, суміжне вживання концептів *COMMUNITY* та *CARRYING CAPACITY* доповнює загальну оцінну зону парасолькового поняття *SUSTAINABLE DEVELOPMENT: A community that is living off the interest of its community capital is living within **the carrying capacity**. A community that is degrading or destroying the ecosystem on which it depends is using up its community capital and is living **unsustainably**.*

Цікавим є те, що похідні форми концепту *SUSTAINABILITY* такі, як: *SUSTAINABLE*, *SUSTAINABLY*, *UNSUSTAINABLE*, *UNSUSTAINABLY* – самі набувають узагальнюючої оцінної функції, формуючи однорідний сегмент оцінної зони однойменного концепту. В останньому з наведених прикладів спільнота, що виснажує потенціал своєї екосистеми живе, порушуючи закони сталого розвитку – *<...> is living **unsustainably***.

Таблиця 2.

Зміст концепту прирідерної зони *COMMUNITY CAPITAL*

	Концепт/ ступінь підпорядкування	Інформаційн ий зміст	Інтерпретаційн е поле
1.	<i>COMMUNITY CAPITAL</i> концепт 1 рівня	capital necessary for communities to function	natural, human, social, and built capital
2.1	<i>BUILT CAPITAL</i> концепт 2 рівня	human-made material	buildings, equipment, information, infrastructure
	<i>HUMAN CAPITAL</i> концепт 2	people	skills, health, abilities, education

	рівня		
	<i>SOCIAL CAPITAL</i> концепт 2 рівня	connections	family, neighbors, community, government
	<i>SOCIAL CAPITAL</i> <i>NATURAL CAPITAL</i> концепт 2 рівня	natural resources	food, water, metals, wood, energy
		ecosystem resources	fisheries, fertile soil, water filtration, CO ₂ →oxygen
		beauty of nature	mountains, seashores, sunlight, rainbows, bird songs

На прикладі змісту концепту прирідної зони *COMMUNITY CAPITAL*, що презентує Табл. 2, наведена вище, можемо прослідкувати основний принцип змістового наповнення базового концепту – змістовий сегмент інтерпретаційного поля дістає подальшого розвитку та починає самостійно функціонувати як концепт наступного рівня: інтерпретаційне поле концепту 1 рівня (прирідної зони) *COMMUNITY CAPITAL* включає когнітивні ознаки – *natural, human, social, and built capital*, які відповідно формують концепти ближньої периферії (концепти 2 рівня), інтерпретаційні поля концептів 2 рівня поступово формують концепти дальньої периферії. Найбільш продуктивним виявився концепт 2 рівня *NATURAL CAPITAL*, який має найширше інтерпретаційне поле, і, відповідно, формує найчисельнішу групу концептів дальньої периферії (*FOOD, WATER, METALS, WOOD, ENERGY, FISHERIES, FERTILE SOIL, WATER FILTRATION, CO₂→OXYGEN, MOUNTAINS, SEASHORES, SUNLIGHT, RAINBOWS, BIRD SONGS*).

А.М. Приходько звертає увагу на необхідність вивчення соціодискурсивної цінності концепту, його функціонального потенціалу, що сформувався під впливом життєвого укладу, певних культурних, економічних, правових традицій суспільства тощо [9, с. 64]. Багатоаспектність поняття сталого розвитку знаходить своє відображення і в поліфонії критеріїв оцінки різних видів діяльності у сфері сталого розвитку, а отже, впливає на варіативність оцінної зони концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT*. До уваги беруться такі диференційні групи оцінних критеріїв: соціальні, фінансові й

екологічні. Відтак, когнітивні ознаки, що відображають загальну оцінку включають три відповідних комплекси: 1) **Social Criteria** (*socially desirable; culturally acceptable; psychologically nurturing*); 2) **Financial Criteria** (*economically sustainable; technologically feasible; operationally viable*); 3) **Environmental Criteria** (*environmentally robust; generationally sensitive; capable of continuous learning*).

У концептосистемі екологічного дискурсу концепт **SUSTAINABLE DEVELOPMENT** є визначальним. Розглянемо особливості його експлікації на основі цілісного комплексу мовних засобів на матеріалі заключного документу Конференції ООН з проблем сталого розвитку *Agenda 21* [10].

Концепція сталого розвитку ініціює новий підхід до визначення ролі та місця людини в суспільстві сталого розвитку, що знаходить своє відображення у лексико-семантичній структурі тексту документа:

1) людина як основа та джерело запровадження основ сталого розвитку в життя суспільства, його економічний і соціальний розвиток та запровадження системи захисту довкілля – *people are at the centre of sustainable development, <...> we commit to work together to promote sustained and inclusive economic growth, social development and environmental protection*;

2) суспільні інститути, що діють на засадах демократії і верховенства права – *democracy, good governance and the rule of law, at the national and international levels <...> are essential for sustainable development, including sustained and inclusive economic growth, social development, environmental protection*;

3) міжнародні організації, які спрямовують і контролюють імплементацію програм сталого економічного розвитку, однією з цілей якого є подолання бідності – *the United Nations Conference on Sustainable Development, namely, a green economy in the context of sustainable development and poverty eradication, and the institutional framework for sustainable development*;

4) екоцентризм концепції сталого розвитку не суперечить антропоспрямованості сталого суспільства на задоволення потреб як окремої особистості, так і людства в цілому – (a) *sustainable development for all => (б) opportunities for people to influence their*

lives and future, participate in decision-making and voice their concerns are fundamental for sustainable development => (в) renew our commitment to sustainable development and to ensuring the promotion of an economically, socially and environmentally sustainable future for our planet and for present and future generations – перше уточнення *for people to influence their lives and future, participate in decision-making and voice their concerns* розкриває суть поняття «сталого розвитку», а друге *for our planet and for present and future generations* наголошує на відмінності антропоспрямованості суспільства сталого розвитку від попередніх формацій, оскільки головним пріоритетом стає благо наступних поколінь, збереження екологічного, економічного, культурного, людського потенціалу цивілізації для стабільного й ефективного розвитку суспільства майбутнього.

Таким чином, проведене дослідження дозволило визначити структурно-семантичні ознаки концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* як одного з визначальних світоглядних концептів глобальної міжнаціональної концептосфери людства та зробити певні **висновки**.

Концепт *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* є складним, багатозаровим ментальним утворенням і відзначається розгалуженим ментальним простором. Об'єктивація концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* відбувається на широкій мовній базі міжнародних договорів, академічних та прикладних друкованих і електронних видань тощо.

Зміст концепту відзначається ієрархічністю організації і складається з ядра (базового концепту), приядерної зони (похідних концептів 1 рівня), близької периферії (похідних концептів 2 рівня), далекої периферії (похідних концептів 3 рівня) та крайньої периферії або суміжних концептів. Ядро концепту формує базовий концепт *SUSTAINABLE DEVELOPMENT*, тобто первинна номінація концепту відбувається на основі термінологічного словосполучення.

Приядерна зона складається із похідних концептів 1 рівня, що концептуалізують основні когнітивні ознаки базового концепту: *SUSTAIN (SUSTAINABLE), DEVELOP (DEVELOPMENT), COMMUNITY, ECONOMY, COMMUNITY CAPITAL, CARRYING CAPACITY, EQUITY*. Концепти приядерної зони мають великий

концептотвірний потенціал: у сполученні один з одним вони породжують похідні концепти, що сприяє подальшій диференціації понятійної бази концептосистеми сталого розвитку.

Спостерігається певний механізм змістового наповнення базового концепту, коли змістовий сегмент інтерпретаційного поля концепту дістає подальшого розвитку та починає самостійно функціонувати як концепт наступного рівня. Інтерпретаційні поля концептів 2 рівня перемижуються.

Концепт *SUSTAINABLE COMMUNITY* відзначається мультимодульністю інформаційного змісту: модулі похідних концептів органічно доповнюють когнітивні ознаки та сприяють подальшому розвитку провідних понять концептосистеми, утворюючи когнітивні ланцюги від вузького до ширшого поняття.

Похідні форми концепту *SUSTAINABILITY* (*SUSTAINABLE*, *SUSTAINABLY*, *UNSUSTAINABLE*, *UNSUSTAINABLY*) набувають оцінного значення і формують окремий сегмент оцінної зони концепту.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із застосуванням методу когнітивно-семантичного аналізу концепту *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* для комплексного опису останнього як цілісної ментальної одиниці з послідовним визначенням макроструктури та категоріальної структури концепту та розширенням мовної бази дослідження номінативного поля концепту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабушкин А.П. Общезыковые концепты и концепты языковой личности / А. П. Бабушкин // Вестник ВГУ. – сер. 1.: Гуманитарные науки. – Воронеж, 1997. – № 2. – С.114-118.
2. Воркачев С. Г. Концепт как «зонтиковый термин» / С. Г. Воркачев // Язык, сознание, коммуникация. – М., 2003. – Вып. 24. – С. 5-12.
3. Демьянков В.З. Понятие и концепт в художественной литературе и научном языке / В. З. Демьянков // Вопросы филологии. – 2001. – № 1. – С. 35-47.
4. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ языка: фреймворк / С. А. Жаботинська // Мова. Науково-теоретичний

часопис з мовознавства. Проблеми прикладної лінгвістики. – Одеса: Астропринт, 2004. – № 9. – С. 81-92.

5. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії / А. П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 338 с.

6. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс : монография / В. И. Карасик. – М.: Гнозис, 2004. – 390 с.

7. Попова З. Д. Введение в когнитивную лингвистику: учебное пособие / З. Д. Попова. – Кемерово: Комплекс «Графика», 2004. – 146 с.

8. Попова З.Д., Стернин И.А. Когнитивная лингвистика [Электронный ресурс] : монография / З. Д. Попова, И.А. Стернин. – [Цыг. 2014, 20 декабря]. – Режим доступа : <http://zinki.ru/book/kognitivnaya-lingvistika/>.

9. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики : монографія / А. М. Приходько. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332 с.

Джерела мовного матеріалу:

- 1 Agenda 21 // United Nations Conference on Environment & Development. Rio de Janeiro, Brazil, June 3-14, 1992. – [Electronic resource]. – [Cited 2012, Jan. 20]. – Available from : <HTTPS://SUSTAINABLEDEVELOPMENT.UN.ORG/CONTENT/DOCUMENTS/AGENDA21.PDF>
2. SUSTAINABLE DEVELOPMENT GLOSSARY. – [ELECTRONIC RESOURCE]. – [CITED 2009, FEB. 10]. – AVAILABLE FROM : <WWW.OECD.ORG>

А. РАДУ

КОНЦЕПТ *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* В КОНЦЕПТОСИСТЕМЕ ЕКОЛОГІЧЕСКОГО ДИСКУРСА

В статье рассмотрены структурно-семантические характеристики концепта *SUSTAINABLE DEVELOPMENT*. Представлен анализ содержания этого концепта. Первичная номинация концепта

осуществлена на основе терминологического словосочетания. Приядерная зона состоит из производных концептов первого уровня, которые концептуализируют основные когнитивные признаки базового концепта: *SUSTAIN (SUSTAINABLE)*, *DEVELOP (DEVELOPMENT)*, *COMMUNITY*, *ECONOMY*, *COMMUNITY CAPITAL*, *CARRYING CAPACITY*, *EQUITY* и отличаются большим концептоформирующим потенциалом. Отдельные концепты приядерной зоны характеризуются мультимодальностью информационного содержания: модули производных концептов органически дополняют первичные когнитивные признаки и способствуют дальнейшему развитию основных понятий концептосистемы, создавая когнитивные цепи от более узкого понятия до более широкого. Производные формы концепта *SUSTAINABILITY (SUSTAINABLE, SUSTAINABLY, UNSUSTAINABLE, UNSUSTAINABLY)* получают оценочное значение и формируют отдельный сегмент оценочной зоны концепта.

Ключевые слова: концепт, информационное содержание, интерпретационное поле, оценочная зона, концептосистема.

A. RADU

CONCEPT *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* IN THE CONCEPTUAL SYSTEM OF THE ECOLOGICAL DISCOURSE

The article deals with the structural-and-semantic characteristics of the concept *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* as one of the basic world outlook concepts of the modern global conceptual sphere. It is a complex, multi-layer mental unit that has a diversified mental space. The objectification of the concept is implemented on the extensive basis of international treaties, academic, and applied publications in traditional and electronic media. The content of the concept is characterized by a certain hierarchy and consists of the nuclear (the basic concept), near nuclear zone (the derived concepts of the first level), close periphery (the derived concepts of the second level), distant periphery (the derived concepts of the third level), and the outermost periphery or adjacent concepts. The basic concept *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* forms its nuclear; thus, a terminological word combination explicates the primary nomination of the concept.

The near nuclear zone consists of the derived concepts of the first level that conceptualize the main cognitive characteristics of the basic concept, they are as follows: *SUSTAIN (SUSTAINABLE)*, *DEVELOP (DEVELOPMENT)*, *COMMUNITY*, *ECONOMY*, *COMMUNITY CAPITAL*, *CARRYING CAPACITY*, *EQUITY*. These concepts are marked by a considerable concept-forming potential: when combining with one another they form new derived

concepts differentiating new notions and further building up the notional basis of the sustainable development concept.

The following mechanism of enriching the basic component with new meanings has been observed: a content segment of the interpretative field of a concept gets further development and starts functioning as a new derived concept of the next level. The interpretative fields of the concepts of the second level intersect. The notions of the primary and final interpretative fields and their definitions are introduced.

Some concepts of the near nuclear zone demonstrate a multi-module structure of the informative content: the modules of the derived concepts expand the cognitive characteristics and foster the further development of the key notions of the conceptual system forming cognitive chains from a narrower notion to a broader one.

The derived forms of the concept *SUSTAINABILITY (SUSTAINABLE, SUSTAINABLY, UNSUSTAINABLE, UNSUSTAINABLY)* get evaluative meanings and create separate segments of the evaluative zone of the concept.

Further perspectives of the research are connected with the complex analysis of the concept *SUSTAINABLE DEVELOPMENT* as a coherent mental unit and the investigation of its macrostructure, it is also important to expand the language basis of the nominative field of the concept under research.

Key words: concept, informative content, interpretative field, evaluative zone, conceptual system.

УДК 81.2

Світлана РИБАЧОК

ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ЗАСІБ МАНІПУЛЯЦІЇ

У статті проаналізовано засоби маніпуляції суспільною свідомістю на когнітивному, соціальному та дискурсивному рівнях економічного дискурсу.

Ключові слова: економічний дискурс, маніпуляція, маніпулятивний вплив.

Сучасні інформаційні комунікативні технології стають потужними засобами впливу на суспільну свідомість в інтересах певних соціальних груп, державних інститутів, політичних партій чи олігархічних кланів. Це зумовлює потребу у комплексному підході до аналізу засобів маніпуляції, виявлення їх сутнісних